

OTSUS

06.05.2026 nr 5-5/2026-015

Koondumisele nr 09/2026 Coop Eesti Keskühistu / AS Prisma Peremarket, Orchis OÜ loa andmine

1. Koondumine

09.04.2026 esitas Coop Eesti Keskühistu (registrikood 10093971) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid 02.04.2026 Coop Eesti Keskühistu, SOK LIKETOIMINTA OY (Soome registrikood FI2011813-7) ja RBRP Holding Oy (Soome registrikood FI2555521-3) aktsiate ja osade ostulepingu (*Share Purchase Agreement*, edaspidi leping). Lepingu kohaselt omandab Coop Eesti Keskühistu kogu AS-i Prisma Peremarket (registrikood 10569681) aktsiakapitali ja Orchis OÜ (registrikood 11505163) osakapitali.

Tehingu tulemusel omandab Coop Eesti Keskühistu valitseva mõju AS-i Prisma Peremarket ja Orchis OÜ üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

2. Menetluse käik

Konkurentsiamet avaldas 09.04.2026 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teadaande väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

13.04.2026 saatis Konkurentsiamet koondumise osaliste volitatud esindajale teate koondumise menetlemise peatamise kohta kuni puuduste kõrvaldamiseni. 14.04.2026 puudused kõrvaldati ning alates 15.04.2026 menetlus jätkus.

3. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks Coop Eesti Keskühistu, AS Prisma Peremarket ja Orchis OÜ.

Coop Eesti Keskühistu on piirkondlike tarbijate ühistute poolt asutatud tulundusühistu, millel on 18 liikmesühistut ning üle 60 000 liikme. Coop Eesti Keskühistut juhitakse üldkoosoleku kaudu, kus igal liikmesühistul on üks hääl. Ükski liikmesühistu ei oma Coop Eesti Keskühistu üle valitsevat mõju. Kõik liikmed on omaette juriidilised isikud, millel puudub ema- ja tütarühingu suhe, kuid mis tegutsevad ühise, Coop kaubamärki kandva jaekaubandusketi kaudu. Coop Eesti Keskühistu põhiülesanne on toetada oma liikmesühistute põhikirjaliste ülesannete täitmist ja pakkuda neile erinevaid teenuseid, nt hanke-, logistika-, turundusteenus, kaupade müük, jaekaubanduse arendusteenus, administratsiooniteenus. Coop Eesti Keskühistu põhitegevusala on toidukaupade, jookide ja tubakatoodete spetsialiseerimata hulgemüük.

Iga liikmesühistu tegutseb kindlaksmääratud regioonis. Coop Eesti Keskühistu liikmesühistud on: Abja Tarbijate Ühistu, Antsla Tarbijate Ühistu, Elva Tarbijate Ühistu, Haapsalu Tarbijate Ühistu, Harju Tarbijate Ühistu, Hiiumaa Tarbijate Ühistu, Jõgeva Majandusühistu, Järva Tarbijate Ühistu, Kilingi-Nõmme Majandusühistu, Lihula Tarbijate Ühistu, Coop Põlva Tarbijate Ühistu, Rapla Tarbijate Ühistu, Saaremaa Tarbijate Ühistu, Tartu Tarbijate Kooperatiiv, Tõrva Tarbijate Ühistu, Viljandi Tarbijate Ühistu, Võru Tarbijate Ühistu, Vändra Tarbijate Ühistu. Liikmesühistute põhitegevusalaks on peamiselt toidu, jookide või tubakatoodete spetsialiseerimata jaemüük. Coop jaekaubandusketil puudub üle-eestiline e-pood ja kojuveoteenus ning e-kanali kaudu toimuv müük moodustab ettevõtja kogumüügist marginaalse osa.¹

Jaekaubandusketil Coop on ligikaudu 320 kauplust, mis kuuluvad piirkondlikele ühistutele ja jagunevad:

- suurima formaadiga hüpermarketid (Coop Maksimarket);
- keskmise formaadiga supermarketid (Coop Konsum);
- väikekauplused (Coop lähikauplused);
- ehitusmaterjalide ning kodu- ja aiakauplused (Coop Ehituskeskused).

Kuigi Coop Eesti Keskühistu ei oma liikmesühistute üle valitsevat mõju, lähtub keskühistu oma tegevuses liikmesühistute (Coop kauplused) ühistest huvidest ning nende majanduslikud suhted on tihedalt seotud, mistõttu käsitatakse äriühinguid ühe ettevõtjana.²

Coop Eesti Keskühistu tütarettevõtjad on Coop Investeeringud OÜ (100%) ja Coop Energia OÜ (100%). Coop Investeeringud OÜ asutati Coop Pank AS (endise ärinimega Eesti Krediidipank AS) aktsiate ostmiseks ning valdamiseks. Ettevõtja peamiseks tegevusalaks on investeerimine võlakirjadesse, väärtpaberitesse jms finantsvahenditesse. Coop Energia OÜ põhitegevusala on elektrienergia tootmine ning ettevõtja eesmärgiks on päikeseenergia projektide realiseerimine taastuvenergia kasutuselevõtuks Coopi logistikakeskustes ja kauplustes.

AS Prisma Peremarket on äriühing, mis tegeleb jaekaubanduse valdkonnas kaubamärki Prisma kandvate hüper- ja supermarketite opereerimisega. Lisaks müügile füüsilistes kauplustes tegeleb ettevõtja vähesel määral ka e-kaubandusega, pakkudes üle-Eestilist e-poe ja kojuveoteenust ePrisma kaubamärgi all. 31.12.2024 seisuga kuulub AS-i Prisma

¹ Erandina opereerib Haapsalu Tarbijate Ühistu piirkondlikku e-poodi ning kaupa on võimalik tellida Bolti kaudu Tartus ja Wolti kaudu Tallinnas (Lasnamäe Maksimarket) ning Pärnus (Pärnu Maksimarket).

² Euroopa Komisjoni konsolideeritud pädevusetatis, mis käsitleb nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (2008/C 95/01), p 20 ([link](#))

Peremarket jaekaubandusketti kokku 13 kauplust.

AS-i Prisma Peremarket hüpermarketid asuvad Tallinnas, Tartus ja Narvas:

- Prisma Kristiine – Tallinnas Kristiine kaubanduskeskuses, müügi- pind 6 825 m²;
- Prisma Sikupilli – 24/7 hüpermarket Tallinnas Sikupilli kaubanduskeskuses, müügi- pind 5 824 m²;
- Prisma Mustamäe – 24/7 hüpermarket Tallinnas Mustika kaubanduskeskuses, müügi- pind 6 798 m²;
- Prisma Lasnamäe – 24/7 hüpermarket Tallinnas Lasnamäel, müügi- pind 6 172 m²;
- Prisma Rocca al Mare – Tallinnas Rocca al Mare kaubanduskeskuses, müügi- pind 10 283 m²;
- Prisma Sõbra – 24/7 hüpermarket Tartus, müügi- pind 6 141 m²;
- Prisma Annelinna – Tartus, kaupluse kogupind ligikaudu 9 700 m²;
- Prisma Narva – Narvas, müügi- pind 7 171 m².

AS-i Prisma Peremarket supermarketid asuvad Tallinnas, Harjumaal, Raplas ja Maardus:

- Prisma Vanalinn – 24/7 supermarket Tallinna vanalinnas, müügi- pind 812 m²;
- Prisma Tiskre – Harkus, müügi- pind 2 871 m²;
- Prisma Roo – Harkus, müügi- pind 2 434 m²;
- Prisma Rapla – Raplas, müügi- pind 1 796 m²;
- Prisma Maardu – Maardus, müügi- pind 1 500 m².

Orchis OÜ on äriühing, mille põhitegevusalaks on kinnisvara rendile andmine. Ettevõtja omab Tartus kinnisasja, kus asub Annelinna Prisma kaubanduskeskus ning on sõlminud pikaajalise rendilepingu AS-iga Prisma Peremarket. Samuti omab Orchis OÜ kinnistuid Saaremaal ja Viljandis.

4. Õiguslik hinnang

4.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

4.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määrus nr 69 „Koondumise teate

esitamise juhendi“ (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt tegelevad mõlemad koondumise osalised toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügiga. Coop Eesti Keskühistu jaekauplused on erineva suurusega, hõlmates hüpermarketeid, supermarketeid, väikekaupluseid, ehitusmaterjalide ning kodu- ja aiakaupluseid. Coop kaubamärgiga kauplused asuvad üle Eesti ning neid on kokku ligikaudu 320. Teine koondumise osaline, AS Prisma Peremarket opereerib hüper- ja supermarketeid Tallinnas, Harjumaal, Tartus, Narvas, Raplas ja Maardus. Prisma kaubamärgiga kaupluseid on 13.

Euroopa Komisjon (edaspidi ka komisjon) on oma varasemas praktikas leidnud, et igapäevaste tarbekaupade jaemüük kaasaegsete jaotuskanalite kaudu, nagu hüpermarketid (müügipind üle 2500 m²), supermarketid (müügipind kuni 2500 m²), piiratud kaubavalikuga ning madalama hinnatasemega *discounter*-tüüpi kauplused ja lähikauplused (müügipind kuni 400 m²), moodustab eraldi turu, mis erineb muud tüüpi jaemüüjate, nagu spetsialiseeritud kaupluste (näiteks lihunikud ja pagarid) ja tanklate kaudu toimuvast tarbekaupade müügist. Komisjon on üldiselt jätnud lahtiseks küsimuse, kas täiendav eristamine peaks toimuma kaupluste kogupinna alusel. Komisjoni hinnangul jäävad asjakohase kaubaturu piiridest välja nn traditsioonilised jaotuskanalid, sh spetsialiseeritud kauplused, kioskid, hulgikauplused (*cash&carry*) ning tanklakauplused, kuna need täidavad spetsialiseerunud müügi- või mugavusfunktsiooni ega ole igapäevaste tarbekaupade jaemüügiga võrreldavad.³

Geograafilise ulatuse osas on Euroopa Komisjon leidnud, et toidu- ja esmatarbekaupade jaemüük on pigem lokaalne, kusjuures täpne haardepiirkond kujuneb vastavalt kaupluse asukohale ning sellele, kui kaugemale on ostjad valmis kauplusesse jõudmiseni sõitma. Komisjon on haardepiirkonna leidmiseks kasutanud 10-, 20- või 30-minutilist sõiduaega autoga kaupluseni: üldiselt on hüpermarketitel (kauplused pindalaga üle 2500 m²), suurem haardepiirkond (20–30 minutit sõiduaega) kui väiksematel kauplustel (nt supermarketitel), mille haardepiirkond 10–20 minutit sõiduaega.⁴ Euroopa Komisjon on järeldanud ka, et geograafilise turu ulatus võib olla laiem kui lokaalne, kui eri sõiduaegadega piiritletud ringid vastavas piirkonnas kattuvad. Lisaks tuleb arvestada, et peamiste turuosaliste vaheline konkurents on kohalikust tasandist ulatuslikum, eelkõige kui tootevaliku otsused tehakse siseriiklikul tasandil või reklaam viiakse läbi üleriigiliselt.⁵

Konkurentsiamet on oma varasemates otsustes lähtunud nii tooteturgude kui geograafiliste turgude osas Euroopa Komisjoniga sarnasest käsitlusest ning piiritletud kaubaturud samal

³ Komisjoni otsus juhtumis [M.11238](#) – Carrefour/Louis Delhaize Group's Food Retail France, p 18

⁴ Komisjoni otsused juhtumites [M.10631](#) – ITM/Mestdagh, p 20; [M.8468](#) – Norgesgruppen/Axfood/ Eurocash, p 24; [M.8374](#) – UAB Rimi Lietuva/UAB Palink, p 15; [M.6506](#) – Groupe Auchan/Magyar Hipermarket, p 13; [M.7920](#) – Netto/J Sainsbury/Dansk Supermarked/New Edlington/Hedon/Roundhay, p 17

⁵ Komisjoni otsus juhtumis [M.5790](#) – Lidl/Plus Romania/Plus Bulgaria, p 14

põhimõttel.⁶

Eelnevat arvestades, on võimalik koondumise hindamisel lähtuda nii kaubaturu laiemast (riiklik) kui kitsamast (lokaalsed piirkonnad) määratlusest.

5. Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Esmalt vaadeldakse koondumise hindamisel konkurentsiolukorda Eesti toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügi kaubaturul tervikuna, arvestades, et jaekaubandusketid tegutsevad ühtsete kontseptsioonide alusel ning olulised konkurentsiparameetrid (nt hinnad, toodete kvaliteet, teeninduse tase ja reklaam) otsustatakse suures osas siseriiklikul tasandil.

Statistikaameti andmetel⁷ ulatus jaemüügi kogumaht spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted Eestis 2025. aastal ligikaudu 3671,9 miljoni euroni. Sellele tuginedes hindas Konkurentsiamet koondumise osaliste positsiooni toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügi kaubaturul ning järeldas, et koondumise osaliste ühine turuosa moodustab kogu jaemüügi mahust ligikaudu [20-30]%. Koondumise osalised lähtusid ka uuringufirma Nielsen⁸ andmetest, mille kohaselt oli koondumise osaliste ühine osatähtsus ligikaudu [30-40]%. Seega, sõltumata sellest, milliseid alusandmeid kasutada, on mõlemal juhul tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

Kuna koondumise tulemusel suureneb omandaja turuosa omandatava osapoole opereeritavate kaupluste arvelt, toimub kaubaturu struktuuri muutus nendes piirkondades, kus tegutsevad mõlemad koondumise osalised. Seega hindab Konkurentsiamet lisaks riiklikule tasandile konkurentsiolukorda ka kitsamalt linnades, kus mõlemad koondumise osalised tegutsevad, st Tallinnas ja selle lähiümbruses, Tartus, Narvas ja Raplas.

Eesti väikese pindala ja tiheda teedevõrgustiku kontekstis katavad 10-20-minutilised sõiduaja raadiused linnapiirkondades üldjuhul tervet vastavat linna, mistõttu vastab linn kui haldusüksus sisuliselt kauplusekeskse haardepiirkonna mõistele. Keskmise suurusega Eesti linnas jõuab keskusest nii äärelinnani kui ka vahetult teisel pool linnapiiri asuvatesse kauplustesse igal pool 10-20 minutiga, mistõttu katab 10-20-minutiline sõiduring Eesti linnade kontekstis üldjuhul terve linna koos selle lähiümbrusega. Lisaks võib pendelrändega piirkondade puhul olla tarbijate tegelik liikumismuster laiem kui üksnes elukohapõhine haardepiirkond ning tarbijad võivad sooritada igapäevaseid oste tööteekonnal. Seega võib

⁶ [Konkurentsiameti otsused](#) 05.04.2005 – AS Prisma Peremarket / AS RaMare; 12.04.2005 – AS A-Selver / OÜ Tirsi Grupp; 27.05.2020 – Selver AS / ABC Supermarkets AS

⁷ Statistikaameti [Tabel KM0104](#): Kaupade jaemüük. Andmed realt: jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted.

⁸ ACNielsen Eesti OÜ

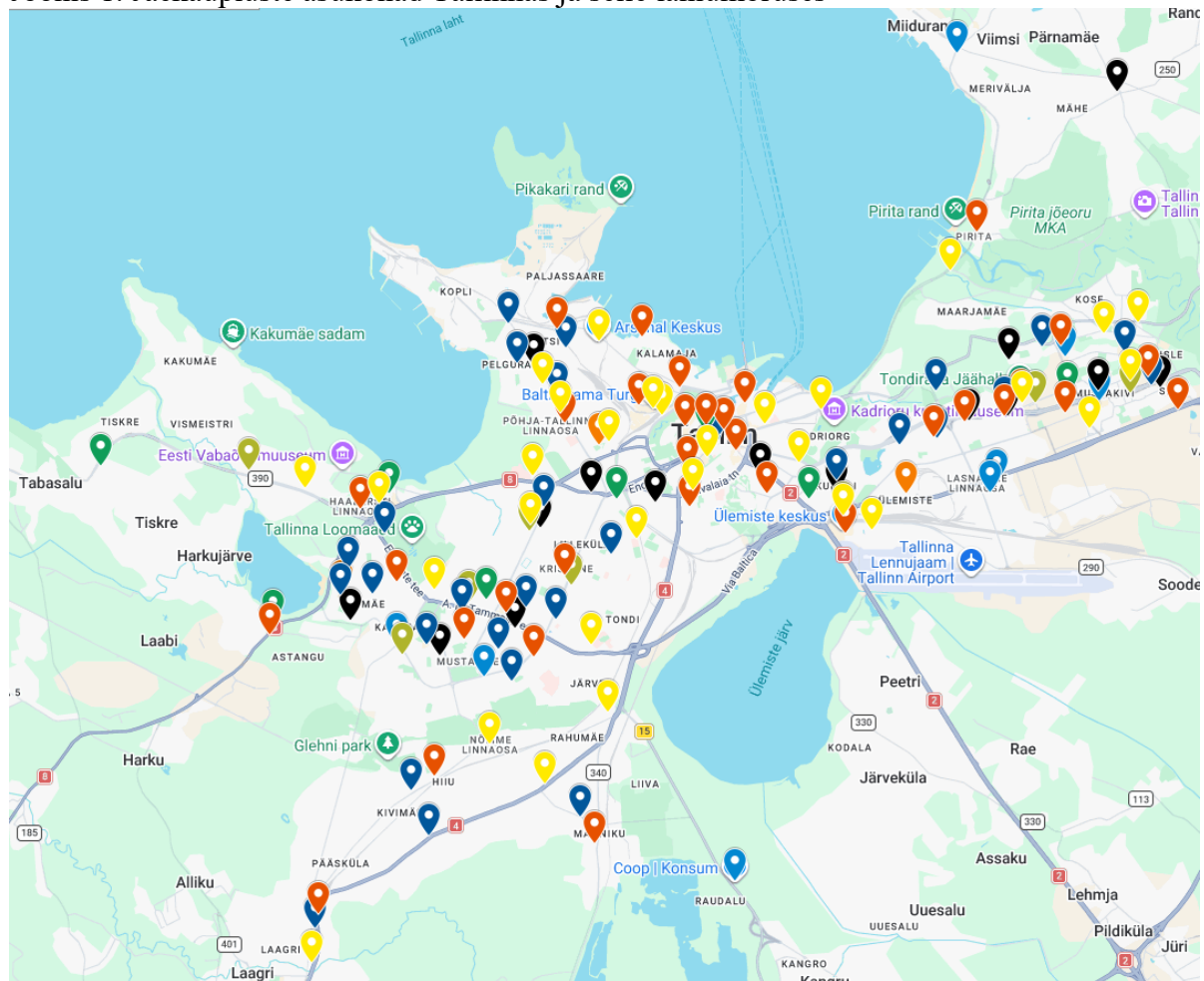
tegelik haardepiirkond olla oluliselt laiem kui üksnes elukohast lähtuv sõiduaja raadius.

Toidu- ja esmatarbekaupade jaemüük Tallinnas ja selle lähiümbruses

Tuginedes koondumise teates esitatud Nielsen'i andmetele, kus on võetud aluseks lähenemine, mille kohaselt turul konkureerivad vaid suuremad kui 400 m² suurused kauplused, oli Tallinnas Coopi hinnanguline turuosakaal 2025. aastal ligikaudu [5-10]% ja Prisma ligikaudu [10-20]%. Kuna Prisma Tiskre ja Prisma Roo kauplused paiknevad Harkus vahetult Tallinna piiri ääres, käsitleb Konkurentsiamet nende kaupluste asukohti Tallinna piirkonna osana ning määratleb geograafiliseks turuks Tallinna koos selle lähiümbrusega. Kuivõrd koondumise osalisteks turuosaks kujunes üle 15%, on juhendi kohaselt tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Allolevalt kaardilt (Joonis 1) nähtub, et Tallinnas on koondumise osalistele lisaks hulgaliselt konkureerivaid kaupluseid, mis kuuluvad suurematesse jaekaubanduskettidesse (Selver, Maxima, Rimi, Lidl, Grossi Toidukaubad, A1000 Market). Coop ja Prisma kauplused paiknevad Tallinnas üksteisest eraldi, mis tähendab, et olulist kattumist kaupluste võrgustikus ei teki.

Joonis 1. Jaekaupluste asukohad Tallinnas ja selle lähiümbruses⁹

Selgitus: Coop – helesinine, Prisma Peremarket – roheline, Selver – kollane, Maxima –

⁹ Siin ja edaspidi on joonistel kujutatud kaardid koondumise teate esitaja koostatud.

tumesinine, Rimi – punane, Lidl – heleroheline, A1000 Market – oranž, Grossi Toidukaubad – must.

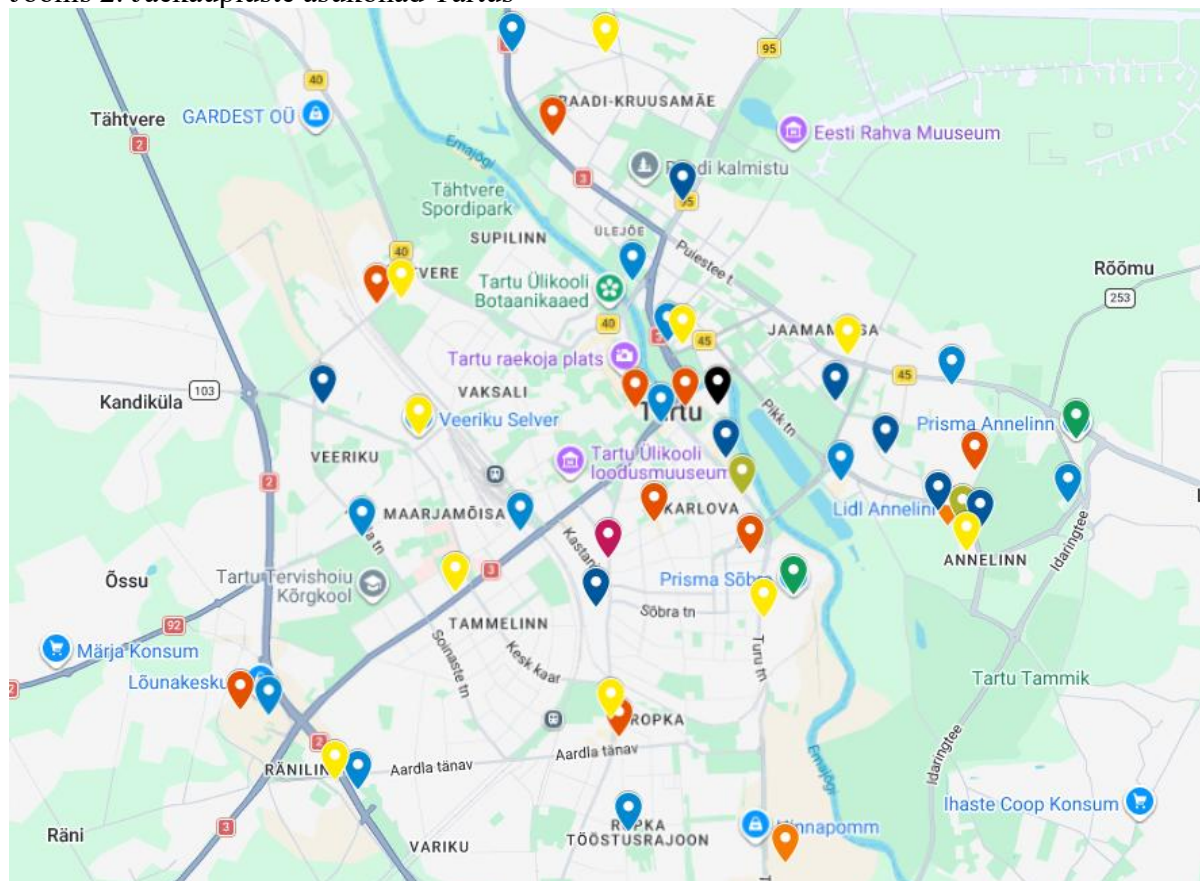
Koondumise tulemusel suureneb Coopi turuosa Tallinnas ning Coop saavutab turupositsiooni, mis on sarnane teiste suurte jaekaubanduskettidega nagu Selver, Rimi ja Maxima. Arvestades konkureerivate kaupluste arvu Tallinnas ja selle lähiumbruses, ei teki koondumise tulemusel Coop Eesti Keskühistul võimalust tegutseda konkurentidest sõltumatult. Seega ei kahjusta koondumine konkurentsi selles piirkonnas.

Toidu- ja esmatarbekaupade jaemüük Tartus

Tuginedes koondumise teates esitatud Nielsen'i andmetele, oli Tartus Coopi hinnanguline turuosa 2025. aastal ligikaudu [20-30]% ja Prisma ligikaudu [5-10]%. Kuivõrd koondumise osaliste ühine turuosa on ligikaudu [30-40]% ning see ületab juhendis toodud 15% piiri, on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Allolevalt kaardilt (Joonis 2) nähtub, et Tartus on koondumise osalistele lisaks hulgaliselt konkureerivaid kaupluseid, mis kuuluvad suurematesse jaekaubanduskettidesse (Maxima, Selver, Rimi, Lidl, A1000 Market, Grossi Toidukaubad, Meie Toidukaubad).

Joonis 2. Jaekaupluste asukohad Tartus

Selgitus: Coop – helesinine, Prisma Peremarket – roheline, Selver – kollane, Maxima – tumesinine, Rimi – punane, Meie Toidukaubad – lilla, Lidl – heleroheline, A1000 Market – oranž, Grossi Toidukaubad – must.

Tartus tegutsevad lisaks koondumise osalistele mitmed tugevad jaekaupluste ketid (Selver, Maxima, Rimi), kellel on ühtlase katvusega kaupluste võrgustik. Lisaks on Tartus väiksemad

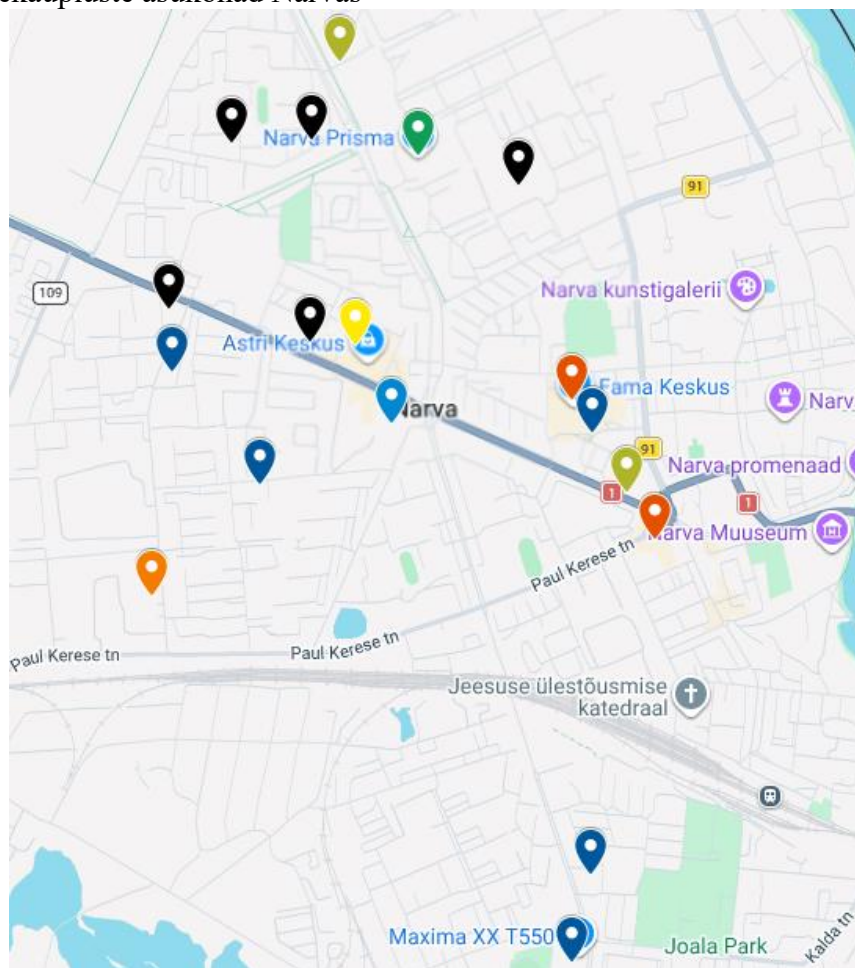
jaemüüjad, kes avaldavad täiendavat konkurentsipurvet (Grossi Toidukaubad, A1000 Market, Meie Toidukaubad). Tarbijatel on erinevate kaupluste vahel mitmeid valikuvõimalusi ning kaupluste vahetamine on lihtne, mistõttu peavad turuosalised oma otsustes arvestama teiste jaekaubanduskettide käitumisega. Seega ei teki koondumise tulemusel Coop Eesti Keskühistul võimalust konkurentidest sõltumatult tegutseda ning koondumine ei kahjusta konkurenti selles piirkonnas.

Toidu- ja esmatarbekaupade jaemüük Narvas

Tuginedes koondumise teates esitatud Nielsen andmetele, oli Narvas Coop'i hinnanguline turuosa 2025. aastal ligikaudu [5-10]% ja Prisma ligikaudu [10-20]%. Kuivõrd koondumise osaliste ühine turuosa on ligikaudu [10-20]% ning see ületab juhendis toodud 15% piiri, on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Allolevalt kaardilt (Joonis 3) nähtub, et lisaks koondumise osalistele tegutsevad Narvas suuremad jaekaubandusketid (Maxima, Grossi Toidukaubad, Rimi, A1000 Market, Lidl, Selver).

Joonis 3. Jaekaupluste asukohad Narvas

Selgitus: Coop – helesinine, Prisma Peremarket – roheline, Selver – kollane, Maxima – tumesinine, Rimi – punane, Lidl – heleroheline, A1000 Market – oranž, Grossi Toidukaubad – must.

Arvestades võrdväärsete konkurentide olemasolu ja konkureerivate kaupluste arvu Narvas,

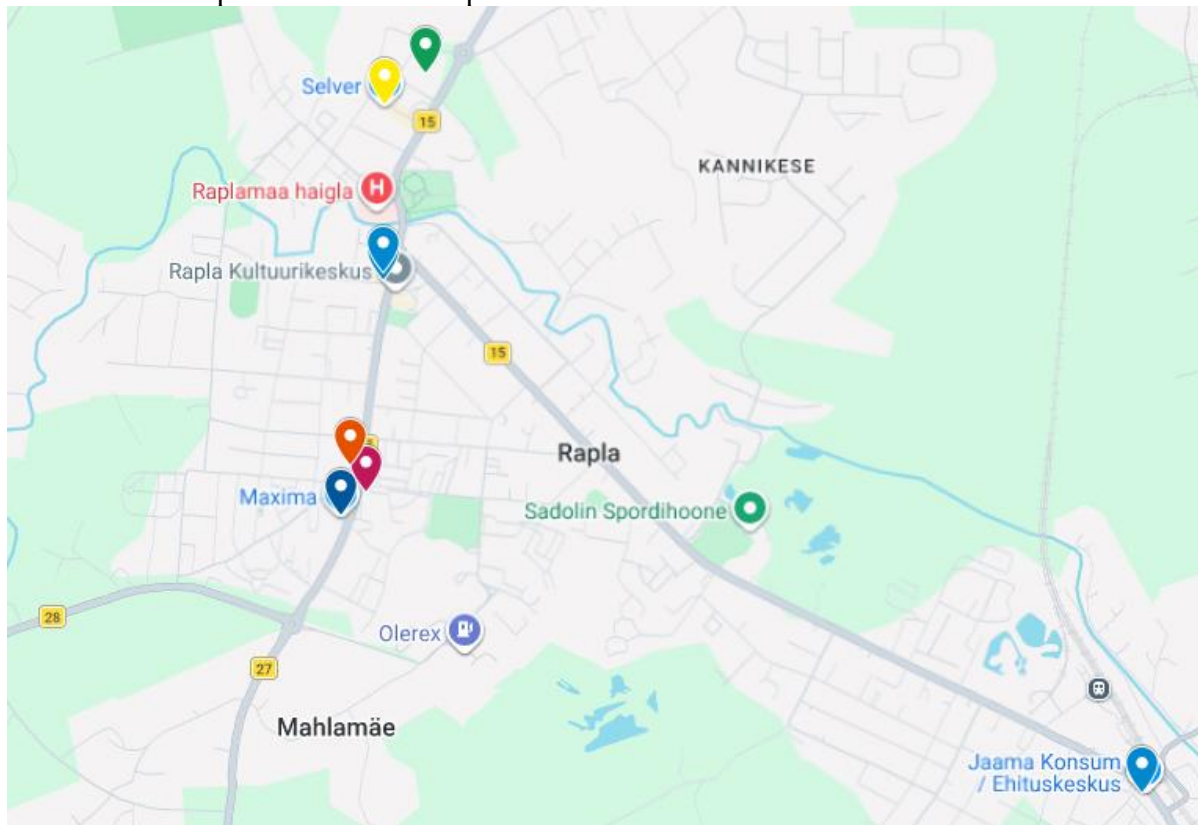
ei teki koondumise tulemusel Coop Eesti Keskühistul võimalust tegutseda konkurentidest sõltumatult. Seega ei kahjusta koondumine konkurentsi selles piirkonnas.

Toidu- ja esmatarbekaupade jaemüük Raplas

Tuginedes koondumise teates esitatud Nielsen andmetele, oli Raplas Coop'i hinnanguline turuosa 2025. aastal ligikaudu [30-40]% ja Prisma ligikaudu [10-20]%. Kuivõrd koondumise osaliste ühine turuosa on ligikaudu [40-50]% ning see ületab juhendis toodud 15% piiri, on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Allolevalt kaardilt (Joonis 4) nähtub, et Rapla linnas on kolm Coop kaubamärgiga kauplust ning üks koondumisega omandatav Prisma kauplus. Lisaks on Raplas esindatud Maxima, Selver, Rimi ja Meie kaubamärkidega kauplused. Kokku on Raplas 8 kauplust, millest koondumise osaliste kaupluseid 4.

Joonis 4. Jaekaupluste asukohad Raplas

Selgitus: Coop – helesinine, Prisma Peremarket – roheline, Selver – kollane, Maxima – tumesinine, Rimi – punane, Meie Toidukaubad – lilla.

Rapla on keskmise suurusega Eesti linn, kus elab ligikaudu 5000 inimest ning mis täidab maakonnakeskuse rolli, teenindades kogu Rapla maakonda. Tallinn asub Raplast ligikaudu 50 km ehk alla tunnise sõidu kaugusel ning Transpordiameti uuringu andmetel on Rapla maakonna elanike liikumismuster tugevalt Tallinna suunaline. Statistikaameti uuringu kohaselt käivad väljaspool kodumaakonda enim tööil just Rapla maakonna elanikud ja töö tegemise kohaks on eelkõige Tallinn.¹⁰ Sii saab juurde lisada ka koondumise teates

¹⁰ <https://sonumid.ee/2023/01/18/valjaspool-kodumaakonda-kaivad-enim-tool-just-raplamaalased/>; <https://minuomavalitsus.ee/muud-toolauad/tooranne-2020>

väljatoodu, mille kohaselt on Rapla valla töötava elanikkonna liikumisandmed järgmised: ligi 96% Rapla valla töötavast elanikkonnast käib vähemalt aeg-ajalt Tallinnas (sh 8% käib 4–7 korda nädalas, 23% käib 2–3 korda nädalas ning 65% kord nädalas või harvem). Seega on Rapla tugevalt seotud pealinnaga ning Rapla eripära (pendelränne Tallinna) tõttu ei piirdu tarbijate tegelik ostukäitumine tavapärase 10–20 minuti linnaraadiusega. Rapla elanike tegelik valikuruum ulatub Rapla kohalikust turust väljapoole: tööteekonnal ning nädalalõpuostudel on Rapla elanikul reaalne juurdepääs oluliselt laiemale kaupluste valikule Tallinnas ja Harjumaal, kus tegutsevad kõik peamised jaekaubandusketid. Seega avaldavad Tallinna ja Harjumaal jaekaubandusketid Rapla kohalikele kauplustele otsest konkurentsipurvet.

Euroopa Komisjoni väljakujunenud praktika kinnitab, et üksnes kohalikele turgudele keskenduv analüüs ei pruugi anda toidukaubanduses toimuvate koondumiste puhul konkurentsiolekorrast terviklikku pilti – eelkõige siis, kui arvukad kohalikud turud kattuvad ja moodustavad sujuvalt laiema piirkonna. Lisaks ei piirdu suurte jaekaubanduskettide vahelised konkurentsisuhted pelgalt kohaliku tasandiga, vaid toimuvad geograafiliselt oluliselt laiemalt, sest sortimendi kujundamist juhitakse suures osas tsentraliseeritult ning reklaamitegevus toimub riiklikul tasandil.¹¹

Koondumise järgselt tegutseb Raplas viis jaekaubandusketti. Koondumise osaliste ühine turuosa ületab koondumise järgselt 40%, kuid lisaks koondumise osalistele tegutsevad Raplas peamised üleriigilised jaekaubandusketid, kes tagavad tarbijatele piisavad alternatiivid. Konkurentsiamet leiab, et Rapla elanike ostuvõimalused ei piirdu üksnes kohaliku turuga, kuna Tallinna ja Harjumaal jaekaubandusketid avaldavad konkurentsipurvet Rapla toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügil. Seda eelkõige seetõttu, et Rapla elanike märkimisväärne pendelränne Tallinna suunal tähendab, et oste tehakse praktikas sageli tööteekonnal ning nädalavahetustel Tallinnas, mistõttu peavad Raplas tegutsevad kauplused oma hinnastuses, sortimendis ja kampaaniates arvestama erinevate jaekaubanduskettide pakkumiste ja üleriigiliste kampaaniatega. Seega ei kahjusta koondumine konkurentsi selles piirkonnas.

Konkurentsiameti järeldused

Toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügi kaubaturg Eestis on küps ja hästi väljakujunenud, kuid samal ajal dünaamiline ja arenev, millel tegutsevad nii kohalikud kui ka rahvusvahelised jaekaubandusketid. Viimaste aastate olulised arengud (nt Lidl'i sisenemine Eesti turule 2021. aastal, Rimi omandamine Taani Salling Groupi poolt 2025. aastal, iseteeninduslahenduste ja automaatkassade laialdane kasutuselevõtt ning e-kaubanduse kasv) kinnitavad, et turg on jätkuvalt aktiivses muutumises.

Konkurentsiameti analüüsi kohaselt ei tekita koondumine toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügil olulisi konkurentsiprobleeme. Eesti toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügiga jääb jätkuvalt tegutsema mitmeid tugevaid konkurente, mis tagab piisava konkurentsipurvet ja tarbijatele laia valiku. Toidu- ja esmatarbekaupade jaemüügi turule sisenemise barjäärid on suhteliselt madalad ning tarnijatel ja tarbijatel on piisav tasakaalustav jõud.

Koondumise osaliste peamised konkurendid on Rimi Eesti Food AS, MAXIMA Eesti OÜ, Selver AS, Lidl Eesti OÜ, Aktsiaselts OG ELEKTRA, A1M OÜ. Nimetatud ettevõtjad

¹¹ Vt viide 5.

opereerivad laialdast kaupluste võrgustikku nii suurlinnades kui ka väiksemates asulates, avaldades koondunud üksusele tugevat konkurentsipurvet ning tagades tarbijatele alternatiivsed ostuvõimalused.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Kaubaturgude analüüs näitas, et Coop Eesti Keskühistu ja AS Prisma Peremarket positsioon kaubaturul ei võimalda neil tegutseda sõltumatult konkurentidest. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Arvestades konkurentide arvu, nende majanduslikku ja finantsjõudu, kaubaturgude struktuuri ja turule sisenemistõkete puudumist, ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa Coop Eesti Keskühistu, AS Prisma Peremarket ja Orchis OÜ koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Kairi Kaasik-Aaslav
Kairi.Kaasik-Aaslav @ konkurentsiamet.ee